

Godkjent referat møte 4.6.21 – prosjekt Henningsvær

Til stede: Ordfører Frank Johnsen, Holger Pedersen, Børge Larsen, Bill Gradin, Silje Helland Økland, Stine Qvigstad Jenvin, Trygve Rom, Inger Johanne Rystad, Hanna Geiran, Jorun Hals, Elisabeth Nordling (referent)

Fraværende: Viggo Torkildsen og Torbjørn Ollestad

Agenda:

1. Presentasjon av bakgrunn og gjennomgang endringsforslag
2. Gjennomgang caser

Bakgrunn og gjennomgang endringsforslag

Riksantikvaren gikk gjennom bakgrunnen for møtet, for arbeidet med fredningsforslaget og rammene for testcasene.

Riksantikvaren presenterte en mulig presisering av fredningens formål som svar på Vågan kommunes forslag 3. mai. Forslag fra Riksantikvaren innebærer at fredningen ikke skal være til hinder for at utviklingsrommet opprettholdes:

- Formålet med fredningen er det alle de andre bestemmelsene skal ses i lys av.
- Hvis bestemmelsene blir for fleksible, vil det ikke være noe reelt vern.
- Dersom formålet bare er vern, vil det være vanskelig å åpne for utvikling. Det tas hensyn til utvikling – følger også av kulturminnelovens formålsbestemmelse
- Begrepet «næringsvirksomhet» er nøye valgt. Er vi er for konkrete når det gjelder *hvilke* næringer, kan vi låse muligheter i fremtiden som ikke er ønskelig å låse.
- Balanse mellom hensynene gjennomføres ved skjønnsutøvelse.

Konsekvenser av en fredning vil være at enkelte tiltak ikke vil være lov, men det er et stort handlingsrom mellom det som ikke er lov og det som vil være tillatt. Fredning virker dessuten sammen med flere andre regelverk som også setter rammer.

Fredningen gir også flere muligheter, knyttet til langsiktig planlegging, i møte med andre særlover, gjennom å utløse tilskudd og tilgang på rådgiving og veiledning fra fylkeskommunen.

Gjennomgang caser v/Nordland fylkeskommune:

Gjennomgang er basert på innspill fra Vågan kommune i møte 3. mai 2021. Fylkeskommunen presenterer eksempler på saker og behandling i dag og ved en eventuell fredning. Casene som gjennomgås vil kun vurderes ut fra kulturmiljøfaglige kriterier. I praksis vil saker ved en fredning bli vurdert og samordnet med andre myndigheter, slik som i dag. Pågående saker vil ikke behandles.

- Flytebrygger:
 - Etter reguleringsplanen er det først og fremst fiskerinæringen, ikke kulturminneverdiene som vurderes i saker om flytebrygger, men det er et spørsmål om tålegrenser, både med hensyn til fiskenæring/reiseliv/kulturmiljø.
 - Fredning åpner for at det i tillegg til kulturmiljøverdiene også kan tas hensyn til sikkerhet og fiskeri.
- Fiskehjell:
 - Må vedlikeholdes som landskap og for at de fortsatt skal kunne være i bruk

- Sprenging og andre store landskapsinngrep vil være dispensasjonspliktig
- For at hjellene skal kunne brukes, kreves det for eksempel større utskiftning av materialer, avskrapning av masse mv. Fredningen vil ikke være til hinder for dette.
- Fiskerinæring og utvikling – Johs. H. Giæver – ferdig behandlet sak:
 - Dette var en type tiltak som det ikke var åpnet for i reguleringsplan
 - I den skjønnsmessige vurderingen ble det vektlagt at tiltaket er tilpasset kulturmiljøet
 - Begrunnelsen ville være enklere dersom det bare var fredningen som gjaldt – fredningen ville ikke være til hinder for tiltaket, bla fordi fredningen vektlegger hensyn til fiskerinæring.
- Reiseliv/turisme og store investeringer:
 - Expeditionen:
 - Tiltaket som er gjort ville også være innenfor det en fredning ville kunne tillate
 - Bøteriet – ny utbygning som ligger rett utenfor foreslått fredningsområde:
 - Tiltaket var godt nok tilpasset kulturmiljøet. Samme vurdering etter kulturmiljøfredning
 - Tilbakemelding i møtet om at mange i Henningsvær ikke anser tiltaket som godt tilpasset. Forvaltningen er satt til å forholde seg til regelverket – dette er ikke alltid i tråd hva folk mener.
 - Branntomta – ny utbygging:
 - Foreløpig vurdering at utbyggingen er tilpasset kulturmiljøet
 - Ikke grunn til å vurdere dette annerledes dersom det var fredet
 - Kan ikke kommenteres ytterligere, da den er under behandling
- Boliger:
 - Handler i all hovedsak om fasadeendringer
 - Særpreget med Henningsvær er den store variasjonen i bygg, fargebruk, fasader mv.
 - Fredning og reguleringsplan har ikke samme fokus. Fredning fokuserer på helhet, mens regulering fokuserer på objektet (detaljer). Dette gir ulike handlingsrom.
 - I saksbehandling vil avgjørelser kreve stor grad av faglig skjønn
- Ev. søknader om flytting av (uegnede) bygg for å kunne utvide/tilpasse fiskerinæring.
 - Utgangspunktet er en konkret sak, som fylkeskommunen ikke kan uttale seg til i denne testen – det må utvises skjønn i hver sak
 - Generelt vil det være forskjell mellom å flytte bygningen 2 meter eller 200 meter.

Avsluttende kommentarer til temaet etter presentasjon:

- Greit forslag til endring i forskriften og god gjennomgang av caser. Noen av casene viser at reguleringsplanen er strengere enn forslaget til fredning synes å bli, men det er en viss usikkerhet rundt om dette stemmer.
 - Forvaltningsplanen er et viktig dokument når det gjelder hvordan fredningen vil virke
 - Kommunestyret vil ta en avgjørelse for veien videre når saken legges fram på nytt

Diskusjon andre forhold

Forskjellen på rådgivning og forhåndsdispensasjon.

- Dette kan være en vanskelig forskjell å forholde seg til. Nordland fylkeskommune som er forvaltningsmyndighet kan gi generelle råd – ved spørsmål om hvilke vinduer man kan sette inn i et hus vil for eksempel fylkeskommunen kunne anbefale at tiltakshaver leter fram dokumentasjon på tidligere brukte vinduer i bygningen og se dette opp mot egne ønsker. Som regel er det ønskelig at kommunen uttaler seg først.

- Fylkeskommunen og kommunen samarbeider om en rutinebeskrivelse om hvordan man skal samarbeide.
- Riksantikvaren er klageinstans når en fredning er vedtatt, og kan da ikke forhåndsuttale seg til en sak, men skal gi en egen vurdering. Riksantikvaren er ikke alltid enige med fylkeskommunen – derfor viktig at det er en reell totrinsbehandling

Tilskuddsmidler og søknadsfrister

- Det er ikke alltid hensiktsmessig at det bare er søknadsfrist en gang i året.
 - Statsbudsjettet setter fristene for søknad om midler i hele Norge. Tilskudd går fra Statsbudsjett via Riksantikvaren til den enkelte fylkeskommune og fordeles med grunnlag i søknader fra eiere. Nordland fylkeskommune fordeler midlene videre til eiere.
 - Det gis forhåndstilsagn for neste år, som gis til varslede prosjekter det kommende år.
 - Fylkeskommunen har et visst handlingsrom for å håndtere uforutsatte prosjekter, men dette kan variere fra år til år. Det er ikke anledning til å sette av store deler av tilskuddsmidlene til uforutsette tiltak.
 - Innbyggerforeningen fortsetter dialogen med fylkeskommunen
- Riksantikvaren har anledning til å gi økonomisk støtte i tilfeller hvor fredningsprosess pågår, eller en fredning er vedtatt. Muligheten bortfaller dersom fredningsprosessen stanser. Reguleringen i seg selv utløser ikke tilskudd fra Riksantikvaren.
- Vedtak om tilskudd (fra Riksantikvarens midler som fordelt av fylkeskommunen) kan klages på til Riksantikvaren.
- Det er bare bygninger og anlegg innenfor fredningsområdet som har tilgang på tilskuddsmidler fra Riksantikvaren og fylkeskommunen. Bygninger utenfor fredningsområdet må søke om midler fra andre steder – for eksempel Kulturminnefondet.

Veien videre

- Hvis kommunen har flere innspill, må de gis til oss i løpet av prosessen frem mot kommunestyrebehandlingen – knyttet for eksempel til innhold og utforming forvaltningsplan eller annet.
 - Det gjennomføres et nytt, oppsummerende, møte før sommeren på administrativt nivå for å planlegge veien videre. Riksantikvaren og kommunen avtaler snarlig.
- Hvis det er noe Riksantikvaren kan bidra med når det gjelder informasjon, bidrar vi gjerne
 - Ordfører foreslår at Riksantikvaren deltar i kommunestyremøtet der fredningssaken behandles.

Referat til godkjenning 8.6.2021

Frist for kommentarer: 11.6.2021

Godkjent (ingen kommentarer): 11.6.2021